

Bestuurlijke hoofdlijnen

**Gemeente
De Ronde Venen**

Bestuurlijke aanbieding

Bestuurlijke vooruitblik

Voor u ligt de programmabegroting 2023 - 2026. De programmabegroting is opgesteld door het nieuwe college. Voor de komende jaren hebben Ronde Venen Belang, VVD De Ronde Venen en D66 De Ronde Venen het coalitieakkoord 'In het hart' geschreven. Het coalitieakkoord 'In het hart' is, samen met de Kadernota 2023, het startpunt geweest voor het opstellen van deze programmabegroting.

In het hart van de samenleving

Onze ambitie om een sterke overheid te zijn die luistert, communiceert en de samenleving betreft staat als een huis. Wij vinden het belangrijk om te benoemen dat het succes van onze ambities voor het komende jaar vallen of staan met de betrokkenheid van onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke en regionale partners en de gemeenteraad. Wij gaan graag samen met iedereen aan de slag om deze ambities het komende jaar waar te maken.

Aan de slag met onze ambities

Onze ambities zijn stevig, maar realistisch. Er liggen de komende tijd voldoende kansen om onze lokale ambities waar te maken. In deze programmabegroting leest u welke extra inspanningen wij in 2023 doen om onze lokale ambities te realiseren.

Wonen

In 2023 bouwen we verder aan een groter woningaanbod voor onze inwoners. Dit doen we onder andere door in te zetten op ontwikkelingen van de locaties Oosterland, De Meijert en Maricken II. Om prettig te wonen in De Ronde Venen is een goed onderhouden openbare ruimte en bereikbaarheid van groot belang. Het komende jaar investeren wij daarom extra in het op orde brengen en het verbeteren van het openbaar groen. Ook hebben we aandacht voor een goed bereikbare en verkeersveilige gemeente.

Samenleven

In onze gemeente is plek voor iedereen. Onze voorzieningen moeten beschikbaar zijn voor iedereen. Preventie is een belangrijke pijler in het beleid van de gemeente. Hier is extra aandacht voor en kan problemen voor inwoners voorkomen. Waar hulp en ondersteuning nodig is, bieden wij deze binnen de wettelijke termijn.

Veiligheid

We werken aan een veilig De Ronde Venen. Dit doen we samen met bijvoorbeeld de politie, brandweer en andere hulpdiensten. Op deze manier blijft De Ronde Venen een veilige en fijne (woon)omgeving. We breiden de capaciteit van onze boa's uit. Om extra aandacht te geven aan de samenwerking op het gebied van handhaving is er een coördinerend wethouder en rapporteren we twee keer per jaar de voortgang aan de gemeenteraad.

Inwoners praten mee

We staan continue in contact met de samenleving. We voeren periodiek overleg met onze ondernemersverenigingen en zijn zichtbaar in onze acht dorpen. Op deze manier zorgen we voor betrokkenheid van onze inwoners en ondernemers bij de gemeente. In 2023 vragen we onze inwoners om een keuze te maken tussen 2 scenario's: renovatie van het huidige gemeentehuis of de bouw van een nieuw gemeentehuis.

Bouwen aan houvast en vertrouwen in onvoorspelbare tijden

In deze programmabegroting presenteren wij een positief resultaat voor de komende jaren. Dit betekent dat wij de komende jaren mogelijke tegenvallers kunnen opvangen. Op deze manier bouwen

we aan houvast en vertrouwen in onvoorspelbare tijden. We hebben de ontwikkelingen helder in beeld en kiezen om die reden voor financiële ruimte in de begroting. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente worden geconfronteerd met stijgende prijzen die grote consequenties kunnen hebben. Consequenties die wij nu niet volledig kunnen overzien. Daarnaast wordt in deze uitdagende tijd een aantal ambities het komende jaar verder uitgewerkt. De totale kosten voor het uitvoeren van deze ambities zijn om die reden nog onduidelijk. De komende tijd krijgen wij meer inzicht in de uitgaven van deze ambities, zoals het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs, het duurzaam meerjaren onderhoudsplan van het maatschappelijk vastgoed, het mobiliteits- en verkeersveiligheidsplan en het gemeentehuis.

Uiteenzetting financiële positie

Conclusie financiële positie

Voor de jaren 2023 - 2026 is er sprake van een structureel sluitende begroting. De resultaten zijn:

- 2023 € 1.811.000
- 2024 € 6.217.000
- 2025 € 8.540.000
- 2026 € 3.291.000

We indexeren de lokale heffingen met 3% in lijn met de beslisboom uit het coalitieakkoord.

Er zijn vijf kanttekeningen bij de bovenstaande resultaten:

1. We zien meerjarig meerdere grote noodzakelijke investeringen op ons afkomen die in de komende 15 - 20 jaar de € 100 miljoen ruim overstijgen. Deze investeringen zijn nu nog niet meegenomen in deze begroting, omdat over deze onderwerpen aparte besluitvorming plaats vindt en deze investeringen ook grotendeels na 2026 plaatsvinden. Investeringsuitgaven leiden tot structurele afschrijving- en rentelasten voor de komende jaren. Denk hierbij aan investeringen in:
 1. Maatschappelijk vastgoed
 2. Nieuwe schoolgebouwen in het basisonderwijs
 3. Openbare ruimte (met name wegen)
 4. Nieuwe brandweerkazerne in Abcoude
 5. Een nieuw/gerenoveerd gemeentehuis
2. We verwachten een stijging van de meerjarige (onderhouds)kosten van onze samenwerkingspartners (dorpshuizen, verenigingsgebouwen, zwembaden, vastgoed in gebruik van derden e.d.) waarvoor geen middelen binnen de vereniging of stichting aanwezig zijn. Dit is tevens een nieuw benoemd risico in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (nummer 2 van de top 10).
3. De stijging van de CAO is geraamd op 4%. Het is onzeker wat de uitkomst en de inzet van de CAO onderhandelingen van 2023 zijn. Elk procent dat het meer of minder wordt dan de ingeschatte 4% heeft een financieel effect van circa € 250.000.
4. De loon- en prijscompensatie die via de meicirculaire 2022 is ontvangen door het rijk betreft 3%. Het CBS heeft in augustus 2022 het inflatiecijfer van 12,0% gepresenteerd. Het is nog onbekend hoelang deze hoge inflatiecijfers zo hoog blijven. Als deze hoge inflatiecijfers aanhouden, dienen we in de toekomst nog aanvullende loon-en prijsindexatie door te voeren op onze reguliere budgetten.
5. Het begrotingsresultaat laat in 2026 een forse daling zien ten opzichte van 2025. Het is nog niet bekend hoeveel compensatie we in 2026 kunnen verwachten van het Rijk. Vanuit het ministerie van binnenlandse zaken wordt aangeraden om in de financieel gunstige jaren van 2024 en 2025 een financiële buffer op te zetten voor de jaren 2026 en verder. Zie contourennota financieringsystematiek medeoverheden.

Financiële resultaten 2023 - 2026

In onderstaande tabel zijn de financiële resultaten opgenomen voor de jaren 2023 tot en met 2026. Hierin is opgenomen:

- Het saldo van baten en lasten

- Incidentele en structurele onttrekkingen aan de reserves
- Begrotingsresultaten

De bedragen in deze begroting zijn afgerond op een veelvoud van € 1.000. Hierdoor ontstaan beperkte afrondingsverschillen in de presentatie van financiële tabellen.

Bedragen x €1.000

Programmabegroting 2023 - 2026	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	104.129	103.499	103.930	103.553
Baten	104.934	109.376	112.440	107.703
Saldo van baten en lasten	-805	-5.877	-8.510	-4.149
Onttrekkingen	2.506	1.840	1.530	641
Stortingen	1.500	1.500	1.500	1.500
Mutaties reserves	-1.006	-340	-30	859
Begrotingsresultaat (+ = tekort en - = overschot)	-1.811	-6.217	-8.540	-3.291

Aansluiting ten opzichte van de begroting 2022 - 2025

In onderstaand overzicht is een aansluiting opgenomen ten opzichte van de begroting 2022 - 2025.

	2023	2024	2025	2026
A Startpositie vanuit begroting 2022 - 2025 (+ = tekort en - = overschot)	-331	-160	-553	-553
B Beleidsontwikkelingen (+ = nadeel en - = voordeel)	2.730	2.816	3.748	2.693
C Raadsbesluiten (+ = nadeel en - = voordeel)	-1.140	-2.978	-3.657	-467
D Autonome ontwikkelingen (+ = nadeel en - = voordeel)	-2.414	-4.564	-6.631	-2.898
E Inzet reserves (+ = nadeel en - = voordeel)	-21	-253	-1.055	-167
F Maatschappelijk vastgoed	0	0	0	PM
F Nieuwe schoolgebouwen in het basisonderwijs	0	0	0	PM

		2023	2024	2025	2026
F	Openbare ruimte (met name wegen)	0	0	0	PM
F	Nieuwe brandweerkazerne Abcoude	0	PM	PM	PM
F	Een nieuw/gerenoveerd gemeentehuis	0	0	0	PM
G	Afrondingsverschillen (+ = nadeel en - = voordeel)	0	2	-2	1
H	Raadsvoorstel, amendementen en moties				
	• Herijking grondstoffenbeleid (Raadsbesluit 6 oktober 2022)	0	0	0	0
	• Ruimtelijk kader De Meijert (Raadsbesluit 6 oktober 2022)	67	0	0	0
	• Ruimtelijk kader Het Oosterland (Raadsbesluit 6 oktober 2022)	33	0	0	0
	• Uitkomsten septembercirculaire 2022	-1.210	-1.080	-390	-1.900
	• Inzet reserves voor ruimtelijk kader De Meijert en Het Oosterland	-100	0	0	0
	• Amendement eenmalige verlaging OZB-niet woningen 2023	375	0	0	0
	• Motie Maatwerkondersteuning via Noodfonds	200	0	0	0
I	Begrotingsresultaten (+ = tekort en - = overschot)	-1.811	-6.217	-8.540	-3.291

A. Startpositie vanuit begroting 2022 - 2025

Hierin is de startpositie weergegeven van de op 28 oktober 2021 vastgestelde begroting 2022-2025.

B. Beleidsontwikkelingen

In de begroting zijn diverse beleidsontwikkelingen voorgesteld. Een specificatie hiervan is opgenomen in de financiële begroting bij onderdeel 03 | beleidsontwikkelingen.

C. Raadsbesluiten

In de periode november 2021 t/m juli 2022 heeft de raad diverse raadsbesluiten genomen met een financiële effect op de begroting 2023-2026. In de genomen raadsbesluiten zit het besluit van de

aangenomen kadernota verwerkt. In de kadernota zat het effect van een positieve maartbrief van het Rijk. Deze maartbrief van het Rijk bevatte de informatie dat we van het Rijk extra middelen ontvangen via de algemene uitkering. Hierdoor leiden alle genomen raadsbesluiten tezamen per saldo tot een positieve bijstelling van het begrotingsresultaat. Een overzicht van de financiële effecten van de genomen raadsbesluiten is opgenomen in de financiële begroting bij onderdeel: 04 | Financiële effecten van raadsbesluiten tot en met juli 2022.

D. Autonome ontwikkelingen

Bij het samenstellen van de begroting zijn er diverse autonome ontwikkelingen. Dit betreft onder andere loon- en prijsontwikkeling en aanpassing van hoeveelheden. Een overzicht van de autonome ontwikkelingen is opgenomen in de financiële begroting bij onderdeel: 05 | Autonome ontwikkelingen. Onder de autonome ontwikkelingen zijn meegenomen een verwachte CAO loonstijging van 4%, een reguliere indexering van 3% en indexering van 23-25% (CBS indexcijfer) op budgetten die gerelateerd zijn aan de prijs van grondstoffen en materialen.

E. Inzet reserves

Voor diverse beleidsontwikkelingen, raadsbesluiten en autonome ontwikkelingen is de algemene reserve ingezet. In de financiële begroting is een totaaloverzicht opgenomen bij onderdeel 10 | De stand en het gespecificeerde verloop van reserves.

F. Noodzakelijke grote toekomstige investeringen

We zien meerjarig meerdere grote noodzakelijke investeringen op ons afkomen die in de komende 15 - 20 jaar de € 100 miljoen ruim overstijgen. Deze investeringen zijn nu nog niet meegenomen in deze begroting, omdat over deze onderwerpen aparte besluitvorming plaats vindt en deze investeringen ook grotendeels na 2026 plaatsvinden. Investeringsuitgaven leiden tot structurele afschrijving- en rentelasten voor de komende jaren. Denk hierbij aan investeringen in:

- Maatschappelijk vastgoed
- Nieuwe schoolgebouwen in het basisonderwijs
- Openbare ruimte (met name wegen)
- Nieuwe brandweerkazerne in Abcoude
- Een nieuw/gerenoveerd gemeentehuis

G. Afrondingsverschillen

Betreft afrondingsverschillen.

H. Raadsvoorstel, amendementen en moties

Bij dit onderdeel zijn de financiële effecten opgenomen uit de besluitvorming door de raad op 3 november 2022. Een totaal overzicht van alle aangenomen amendementen en moties is opgenomen bij onderdeel 17 | Overzicht aangenomen amendementen en moties bij de begrotingsbehandeling.

I. Begrotingsresultaten 2023 - 2026

Dit zijn de begrotingsresultaten van de begroting 2023 - 2026 [na besluitvorming door de raad](#).

Onderscheid naar incidenteel en structureel resultaat

Het onderscheid tussen structurele en incidentele resultaten is van belang voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. In het algemeen geldt dat de gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten en baten zijn de regel, incidentele lasten en baten zijn de uitzondering. Uit onderstaand overzicht blijkt dat incidentele budgetten zijn verrekend met de inzet van de algemene reserve. Voor de volledigheid merken we op dat bestemmingsreserves structureel worden ingezet.

	2023	2024	2025	2026
Incidenteel - Saldo van baten en lasten	1.993	1.338	1.055	222
Incidenteel - Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.993	-1.338	-1.055	-222
Incidenteel - Begrotingsresultaat (+ = tekort en - = overschot)	0	0	0	0
Structureel - Saldo van baten en lasten	-2.798	-7.215	-9.565	-4.371
Structureel - Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	987	998	1.025	1.080
Structureel - Begrotingsresultaat (+ = tekort en - = overschot)	-1.811	-6.217	-8.540	-3.291

In de financiële begroting is een specificatie opgenomen bij onderdeel 08 | Overzicht incidentele baten en lasten 2023 - 2026.

Lokale heffingen en woonlasten

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van onze gemeente en zijn een onderdeel van het gemeentelijk beleid. In onderstaand overzicht zijn de tarieven voor 2022 en 2023 opgenomen voor een meerpersoonshuishouden.

Lokale heffingen voor een meerpersoonshuishouden		2022	2023	Mutatie
	Onroerendezaakbelasting woning (2022: € 518.000 en 2023: € 604.000)	375	386	+3%

Lokale heffingen voor een meerpersoonshuishouden

		2022	2023	Mutatie
	Afvalstoffenheffing	348	358	+3%
	Rioolheffing	210	216	+3%
	Totaal	933	960	+3%

Meer informatie is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Ontwikkeling algemene reserve

De algemene reserve is een buffer voor de instandhouding van de weerstandscapaciteit en voor het opvangen van incidentele kosten. Deze reserve wordt vooral gevoed door rekeningresultaten en winsten uit de grondexploitaties. Vanaf 2023 wordt de algemene reserve gevoed door rekeningresultaten door de beëindiging van grondexploitaties. De ondergrens van de algemene reserve is door de auditcommissie bepaald op € 10 miljoen en vervolgens bekrachtigd door de gemeenteraad. Deze grens is bepaald zodat de gemeente voldoende weerstandsvermogen heeft om de risico's en de incidentele kosten in de toekomst op te kunnen vangen. De stijging van de algemene reserve is het gevolg van de positieve begrotingsresultaten [2022 - 2026](#). Deze positieve resultaten worden een jaar later toegevoegd aan de algemene reserve.

Investeringsen

Onder investeringen wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. De investeringen worden op de balans verantwoord. De lasten voortvloeiende uit de investeringen, zoals onderhoud, afschrijvingen, toegerekende rente, verzekeringen, behoren tot de jaarlijkse exploitatielasten. Voorbeelden van investeringen zijn de aanleg van een weg, riool of de aanschaf van lichtmasten.

Voor 2023 is rekening gehouden met 5,2 miljoen euro aan nieuwe investeringen. Er zijn daarnaast nog investeringsbudgetten die in het verleden beschikbaar zijn gesteld en nog doorlopen in 2023 en verder. Een overzicht hiervan, is opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2022. De verdeling van de nieuwe investeringen naar beleidsonderwerpen is hieronder vermeld.

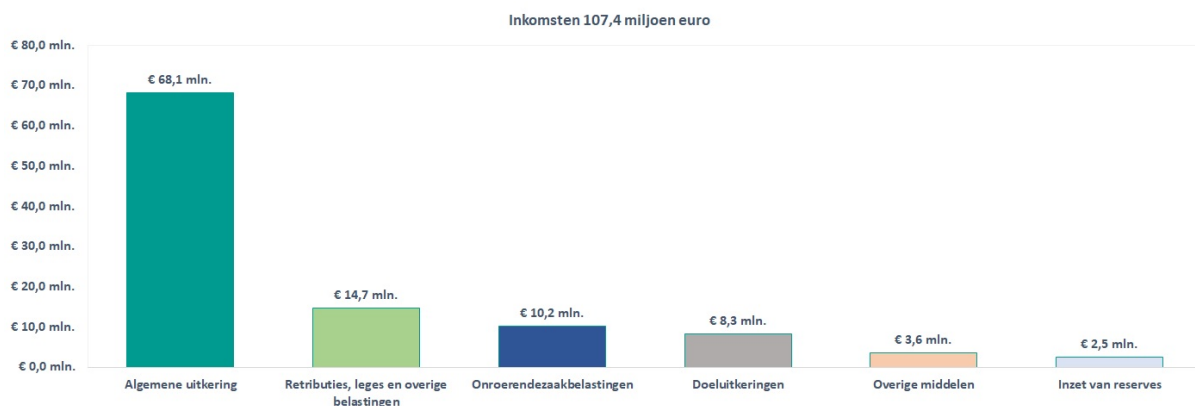
Nr.	Onderwerp	2023
1	Bruggen	1.551
2	Wegen	1.255
3	Verlichting	664

Nr.	Onderwerp	2023
4	Sportaccommodaties	460
5	ICT	377
6	Riolering	366
7	Voertuigen en materialen	298
8	Reiniging	218
Totaal		5.189

Een gedetailleerd overzicht van de investeringen is opgenomen bij de financiële begroting 12 | overzicht nieuwe investeringen 2023-2026.

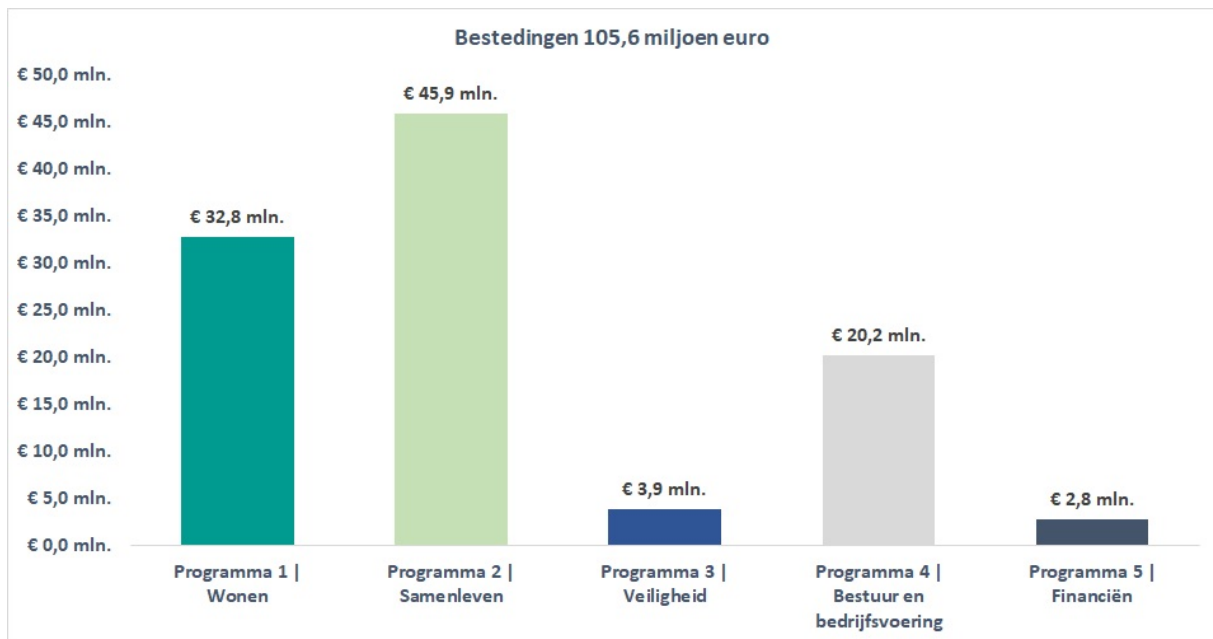
Waar komt het geld vandaan?

Voor het uitvoeren van taken ontvangt de gemeente van verschillende bronnen middelen. De inkomsten zijn € 107,4 miljoen. Hiervan komt 71% van het Rijk in de vorm van de algemene uitkering en doeluitkeringen. De overige 29% heeft betrekking op lokale heffingen, de inzet van reserves en overige opbrengsten. Tegenover de opbrengsten staan € 105,6 miljoen aan bestedingen.

Waar wordt het geld aan besteed?

De gemeente voert diverse taken uit zoals onderhoud aan wegen, het verstrekken van bijstandsuitkeringen, jeugdzorg, het verstrekken van een paspoort, het beheer van sportvelden en de brandweezorg. De bestedingen van € 105,6 miljoen van deze taken zijn verdeeld over vijf programma's.

Kerngegevens

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Inwoners:						
Aantal per 1 januari	43.620	44.059	44.456	44.720	44.950	45.410
Bevolkingsgroei	439	397	264	230	460	480
Aantal inwoners per 31 december	44.059	44.456	44.720	44.950	45.410	45.890
Woningen:						
Aantal per 1 januari	18.145	18.332	18.517	18.580	18.720	18.920
Nieuwbouw	186	188	202	108	225	225
Overige toevoegingen zoals splitsing, verbouw of verandering van gebruiksfunctie	40	20	35	72	0	0
Sloop en overige verminderingen zoals samenvoeging of verandering van de gebruiksfunctie	-39	-23	-174	-40	-25	-25
Aantal woningen per 31 december	18.332	18.517	18.580	18.720	18.920	19.120
Huishoudens:						
Eenpersoonshuishoudens	5.532	5.701	5.857	5.923	5.930	5.950
Meerpersoonshuishoudens zonder thuiswonende kinderen	5.934	5.984	6.002	6.063	6.163	6.263
Meerpersoonshuishoudens met thuiswonende kinderen	7.125	7.200	7.266	7.301	7.401	7.501

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal huishoudens	18.591	18.885	19.125	19.287	19.494	19.714
Economische structuur:						
Aantal vestigingen van bedrijven (Bron: LISA)	5.190	5.450	5.760	5.960	6.000	6.050
Aantal banen van fulltimers, parttimers en uitzendkrachten (Bron: LISA)	17.660	18.030	18.130	18.270	19.030	19.090

